

5. INTERNET USLUGE

Stepen korišćenja Internet usluga u mnogome zavisi od nivoa razvijenosti pristupne infrastrukture i tehnologije. Najzastupljeniji način pristupa, u odnosu na broj pretplatnika, i dalje je dajlap pristup, koji se pored konvencionalnog načina pristupa ostvaruje i putem ISDN PRI interfejsa i SMIN mreže (*Serbian Multiservice Internet Network*) Telekom Srbije. Takođe, Telekom Srbija je u svojoj mrežnoj infrastrukturi omogućio širokopojasni pristup Internetu, putem ADSL modema postavljenih kod krajnjeg korisnika. Pored navedenih pristupnih tehnologija, pristup Internetu je moguće ostvariti putem kablovskog modema (preko mreže razvijene od strane kablovskih operatora), bežičnim putem i putem UMTS (3G) mreže mobilnih operatora.

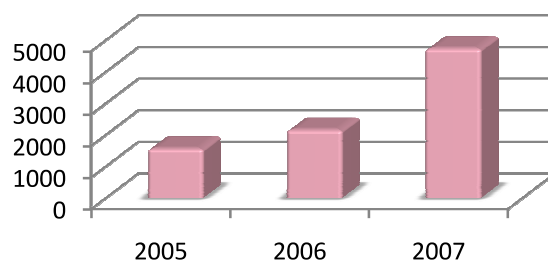
Tabela 10. Broj provajdera prema načinu realizacije pristupa

Broj provajdera na osnovu načina pristupa	2005	2006	2007
Dajalap	34	51	60
Kablovski modem	5	9	14
Optički kabl	0	0	/
Bežični pristup	38	75	118
xDSL	12	16	23
Ukupno	66	109	159

Izvor: RATEL

U 2007. godini, ukupan prihod ostvaren od pružanja Internet usluga uvećan je za 118% u odnosu na proteklu godinu što u značajnoj meri ukazuje na veliki potencijal razvoja Interneta kao nerazdvojivog dela modernih informaciono-komunikacionih tehnologija u Srbiji. Imajući u vidu planirane investicije operatora i regulatorne aktivnosti Agencije u narednom periodu, može se očekivati pozitivan razvoj i napredak informacionog društva u Srbiji.

Slika 43. Ostvareni prihod od Interneta u milionima dinara

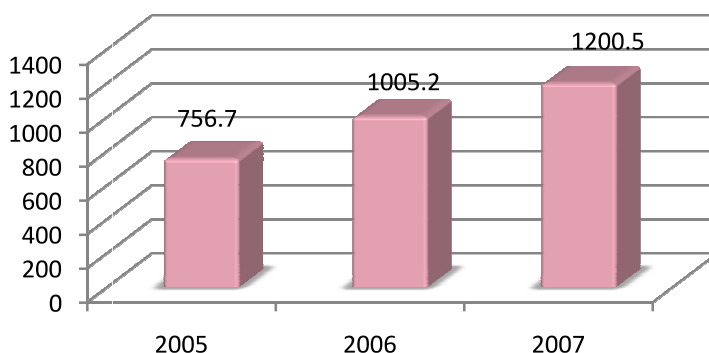

Izvor: RATEL

Ukupan broj pretplatnika Interneta u 2007. godini iznosio je oko 1,2 miliona, što predstavlja rast od 19% (Slika 44.). Posmatrajući raspodelu broja pretplatnika u odnosu na tehnologiju za pristup Internetu, izdvaja se dajlap pristup kao najzastupljeniji sa nešto više od 50% od ukupnog broja pretplatnika. Međutim, neophodno je istaći da se broj dajlap pretplatnika smanjio za petinu, u odnosu na prethodnu godinu, a da se broj pretplatnika širokopojasnog Interneta značajno povećao. Očekuje se da se u skladu sa sve većim zahtevima i potrebom za kvalitetnijim Internetom, u narednim godinama ovakav trend nastavi i da širokopojasni pristup Internetu postane dominantan.

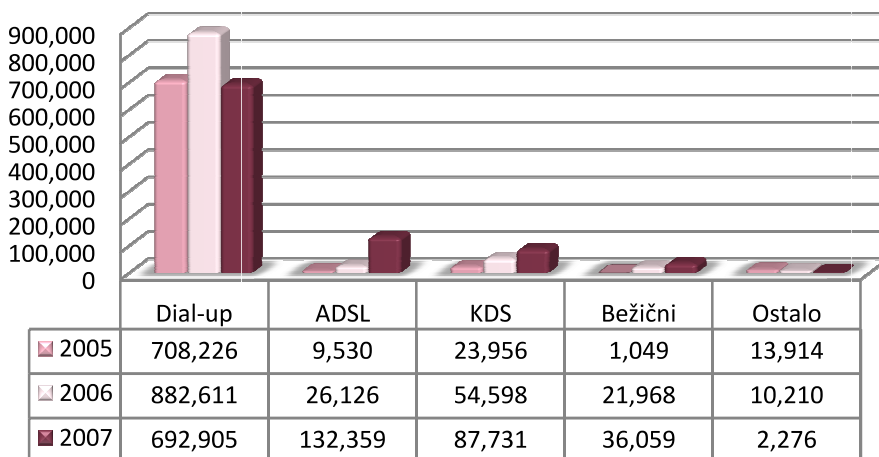
Broj pretplatnika 1,2 miliona

Slika 44. Broj pretplatnika Interneta u hiljadama

Izvor: RATEL

Slika 45. Raspodela broja pretplatnika prema načinu pristupa

Izvor: RATEL

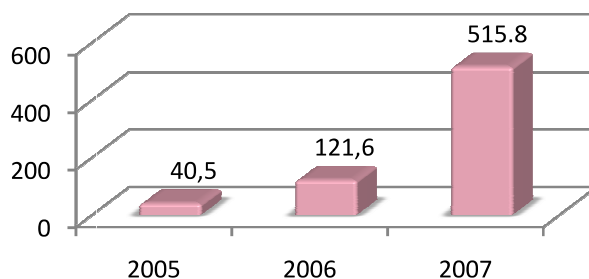

Brz razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija, stalni zahtevi za „bržom“ i kvalitetnijom uslugom, kao i snižavanje cena u domenu Internet usluga doveli su do povećanja broja pretplatnika širokopojasnog pristupa u 2007. godini od čak četiri puta u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći porast broja pretplatnika zabeležen je kod ADSL pristupa koji je uvećan pet puta u odnosu na 2006. godinu. Takođe, može se primetiti stalan rast (po konstantnoj stopi rasta) broja pretplatnika preko kablovskog modema u protekle tri godine. Međutim, drastičan porast broja pretplatnika širokopojasnog pristupa rezultat je uvođenja 3G tehnologije u mreže mobilnih operatora u Srbiji, čime je krajnjim korisnicima omogućeno da putem svojih mobilnih telefona ili dejta kartica imaju širokopojasni pristup Internetu.

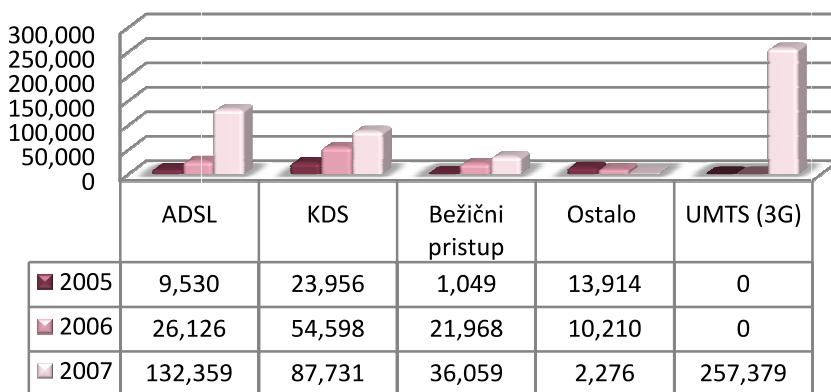
Pozitivan trend rasta broj korisnika i kvaliteta usluga širokopojasnog pristupa je od strateškog značaja za razvoj telekomunikacija.

Slika 46. Broj korisnika širokopojasnog pristupa u hiljadama

Izvor: RATEL

Slika 47. Broj pretplatnika širokopojasnog pristupa u odnosu na tehnologiju

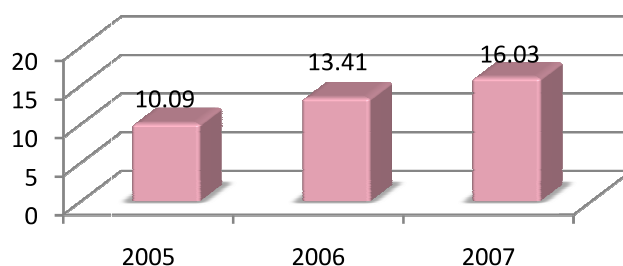

Izvor: RATEL

Zabeležen je rast broja pretplatnika Interneta na 100 stanovnika koji sada iznosi 16, što je i dalje ispod proseka zemalja jugoistočne Evrope koji iznosi 19. Međutim, očekuje se da pozitivan trend rasta broja pretplatnika Interneta u poslednje tri godine, kao i stalni razvoj infrastrukture i kvaliteta usluge, doprinesu smanjenju ovog jaza u narednim godinama.

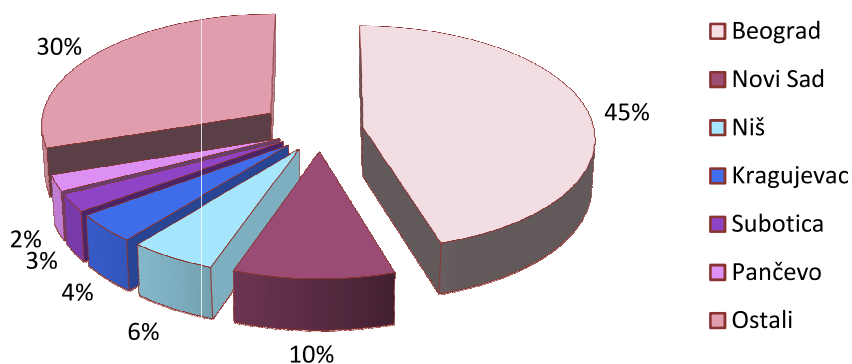
Slika 48. Broj pretplatnika Interneta na 100 stanovnika

Izvor: RATEL

Geografska raspodela provajdera u Srbiji je prilično ravnomerna – manje od polovine radi u Beogradu, dok oko 20% provajdera radi u ostalim većim gradovima, a oko 40% je zastupljeno po drugim mestima.

Slika 49. Geografska raspodela Internet provajdera

Izvor: RATEL

Na osnovu cenovnika koji su objavljeni na Internet stranicama provajdera može se primetiti da se nudi veliki broj različitih paketa, koji omogućavaju različite protoke i različitu tehnologiju pristupa krajnjem korisniku.